

## Motion till riksdagen 2024/25:2172

av **Eva Lindh m.fl. (S)**

# Stärkt vård och behandling för unga

---

## Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka och utveckla vård och behandling för ungdomar med stora och sammansatta problem som dömts till sluten ungdomsvård och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förbättra förutsättningarna för socialtjänsten att använda sig av mellantvång och tillkännager detta för regeringen.

## Motivering

Barns rätt till trygghet, en bra utbildning och förutsättningar att kunna utveckla sina förmågor ska alltid sättas främst. Socialtjänsten har ett stort och viktigt uppdrag att stödja och hjälpa barn och ungdomar som inte har fått de förutsättningarna. Det kan handla om föräldrars oförmåga att se och tillgodose sina barns behov. Det kan också handla om unga som dragits in i destruktiva och kriminella miljöer.

Socialtjänsten har verktyg för att ge frivilligt stöd. När det finns en allvarlig oro kring barn och ungdomar men samtycke till föreslagna insatser saknas, kan tvångsvård i vissa fall bli aktuellt. Men steget mellan frivillighet och tvångsvård är alltför långt. Socialtjänsten kan behöva ökade befogenheter och förutsättningar för att ingripa tidigare genom så kallat mellantvång. När det gäller unga som dragits in i kriminella miljöer kan svårigheterna vara stora att tacka ja till en insats även om viljan finns, särskilt om familjemedlemmar finns med i dessa miljöer. Att stärka möjligheten att använda mellantvång ska ses som en väg att sätta barnets bästa främst – för att kunna få ett gott liv samt förhindra att fler unga dras in i kriminalitet.

Sis, Statens institutionsstyrelse, är en statlig myndighet som ansvarar för individuellt anpassad tvångsvård av ungdomar upp till 21 år med allvarliga psykosociala problem och ungdomar som har dömts till sluten ungdomsvård. Myndigheten har 23 särskilda ungdomshem med drygt 700 platser. Vården bedrivs främst i låst form.

Samhället har ett ansvar för att barn och ungdomar under sin uppväxt får det stöd och skydd som de behöver. När det finns en allvarlig oro kring barn och ungdomar men samtycke till föreslagna insatser saknas kan tvångsvård i vissa fall bli aktuellt. De ungdomar som placeras på Sis ungdomshem beskrivs ofta som samhällets mest utsatta och problemtyngda ungdomar och befinner sig i en mycket svår situation.

Det är svårt att behandla ungdomar som utvecklat ett gravt missbruk, befinner sig i kriminella miljöer eller har sammansatta och utåtagerande svårigheter. Under senare år har det uppdagats flera utmaningar men också missförhållanden i Sis verksamhet: flera rymningar och fritagningar, brist på platser och behov av utvecklade former av behandling, berättelser om grovt våld, kränkningar, hot och sexuella övergrepp av vårdare. Ungefär sju av tio återfaller i brott. Unga tjejer har visat sig vara särskilt utsatta och utnyttjande har uppdagats till och med av de vårdare som ska vara deras skydd.

Att många ungdomar som hamnar på Sis inte får den hjälp som de behöver är verkligen oroande för deras möjlighet att ta sig tillbaka till en fungerande vardag och ett gott liv. De ungdomar som vårdas på ungdomshem har rätt till ett bra bemötande, adekvat behandling och en trygg miljö. Det är tydligt att en utökad och förbättrad tvångsvård för ungdomar behövs för att förhindra att de hamnar i kriminalitet och svåra psykosociala problem i framtiden. Det är avgörande för att skapa trygghet för ungdomarna och för att färre ska hamna i kriminalitet och utsatta situationer.

*Eva Lindh (S)*

*Johan Löfstrand (S)*

*Johan Andersson (S)*

*Teresa Carvalho (S)*

*Mattias Ottosson (S)*